

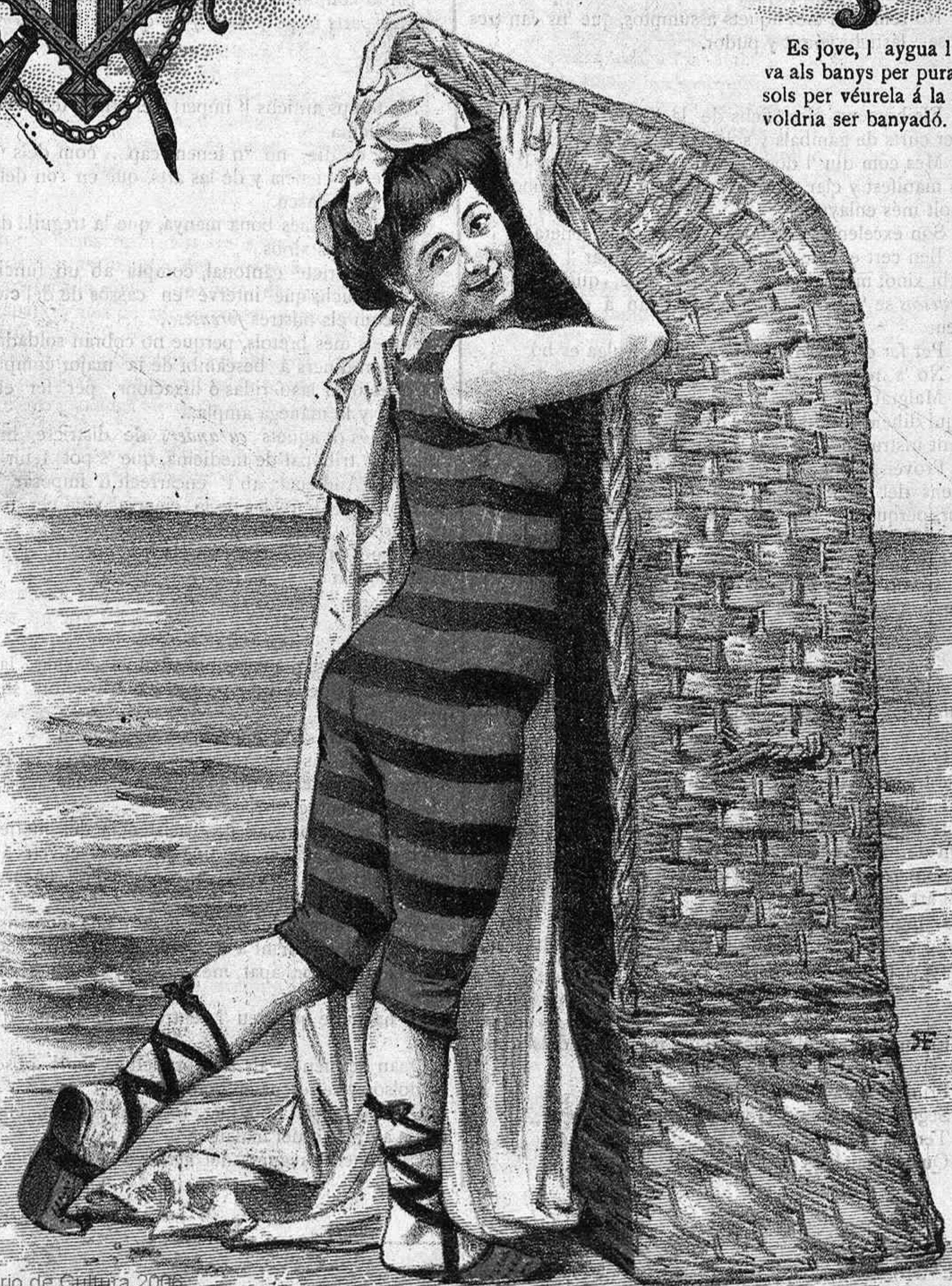

L'ESTORNADA

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo número

Es jove, l'aygua l'engresca,
va als banys per pura afició,
sols per véurela á la fresca
voldria ser banyadó.

DE DIJOURS A DIJOURS

Com que 'l parlar de las cosas de casa, es perdre temps... y parlar de la lluna; qu' aquí mes s' estiman estihuejar; mes que 'l mon s' ensorri y 'ls pobles 's morin de gana, mentrestant 'ls toca la tanda á las nostras miserias... que be prou que 'n parlarém, prosseguim l' estudiar las costums dels terrers, que 's disputan á garrotadas lo domini del mon.

Lo pinxo... sempre farà la por; ¡com que pegal..

Instrueix mes aixó, que 'l tractar d' automòvils, viatges *courses* y altres futeses qu' omplenan 'ls diaris, que nosaltres diriam... llepas.

No remenén mes aquets assumptos, que 'ns fan tres cosas: fástich, vómit y pudor.

Els homens científichs de la Xina... aquí 'ls tenim per curts de gambals y sols per uns xerrayres.

Mes com diu 'l doctor alemany J. M. Stenz, l' erro es manifest y clar, formant dels sabis xinos, concepte molt més enlayrat.

Son excelentas personas... per la regla general.

Ben cert es que tothom pot representar 'l paper de sabi xino; mes tal cosa 'ns passa aquí, que de sabis *xinescos* se 'n trovan á cada pas... van á puntadas de peu.

Per fer de metje á la Xina, qualsevulga es bó.

No 's requereixen estudis propis, exámens ni títols.

Malgrat aixó, 'ls que exerceixen las carreras qu' aquí dihém facultativas y sobre tots 'ls metjes son gent instruida, d' un alt sentit prácticich de la vida.

Provenen tots dels que han tingut *carbassas* als exámens del *Mandarinat*.. únichs que 's fan ab tot rigor, perque allí, ben be al inrevers nostre, tenen entés que l' administrar justicia y l' interpretar las lleys, es el cas mes dificultós de la ciencia.

Aquí n' hi ha prou ab ser xarrayre... per fer d' advocat.

A la Xina, las personas que son instruidas, tenen la fama de saber'ho tot... tot, fins l' art de curar els malalts.

Quan volen exercir de *curanders* 'ls subjectes de la qüestió, fan estudis, sota la direcció y autoritat dels prácticichs vells de la terra.

L' empirisme 'ls reventa; ells sols cercan la práctica, font de tots els coneixements humans.

Son *especialistas* perque cadascú estudia un sol ram del art científich...

L' inginyer que fa casas, may farà un pont...

Lo metje que cura una malaltia... de las altres no 'n vol sapiguer res.

En materia de classificació, la medicina dels xinos coneix nou categorías de malaltia:

Primer: malaltias dels grans vasos.

Segón: malaltias dels vasos petits.

Tercer: febres.

Quart: malaltias de la pell.

Cinqué: malaltias dels ulls.

Sisé: malaltias del coll, boca y dents.

Seté: malaltias de las donas.

Vuyté: malaltias dels ossos.

Nové: casos de acupuntura.

Quins volen conrear l' estudi de curar tals malaltias, contan ab una munió de llibres antichs...

Guardan tractats de mils y mils de anys, que son e's més estimats.

Ara 'ls xinos, encara desconeixen la anatomía.

Per ells 'l cos se trova, ahont nosaltres pensém tenir 'l ventrell.

La *bilis* surt de la part superior del crani.

La dona te dotze costellas; duas més que l' home.

Y tot aixís per aquest istil.

En lo conjunt del cos humá, ells, els xinos, hi trovan 22 parts importantes, y 56 que no ho son.

Als temps antichs l' imperi celestial, tenía escolas de medicina.

Avuy en día, no 'n tenen cap... com dels altres rams de la ciencia y de las arts, que en son del lliure arbitre de cadascú.

¡Qui tingui més bona manya, que la tregui!.. diuhen els ditxos dels xinos.

Cada districte cantonal, compta ab un funcionari metje públich, que intervé en cassos de delictes, talment com els nostres *forenses*..

Son els més brétols, perque no cobran soldada.

Prenen diners á bescambi de la major complacencia d' estimar las feridas ó luxacions, per fer els ulls grossos, y la mànega ampla...

Además d' aquets *curanders* de districte, hi ha á Pekín un tribunal de medicina, que 's pot tenir com una vera Audiencia ab l' encárrech d' imposar l' observancia de las reglas de la ciencia xina per tots els territoris del Celest-imperi.

Els metjes imperials, son els més entesos d' aquesta Audiencia científica.

Edificacions, ponts y obras de totas menas, las fan sense *planos* de cap mena... els constructors son repentistas.

Com els artistas, que sempre improvisan.

Las comedias que representan, no son escritas... surten els cómichs á dir lo que volen; may fan iguals duas representacions.

Quan un xino necessita l' asistencia del metje, per poch bona reputació que tinga, l' ha d' enviar á buscar ab cotxe á las ciutats.. ó be á caball encara que sia d' un ase, si es per fora.

Arrivant á casa del malalt, lo *curander* comensa reposant del cansament á la sala del recibiment, ahont li serveixen un bon ápat, mes ó menys ferm segóns l' hora.

Hi ha metje que treu 'l ventre de pena per quinze días.

Quan de menos, als més prudents, se 'ls obsequia ab dolsos y refrescos en gran.

Un cop satisfet ab aquet trámit preventiu, entra el metje al quarto del malalt.

La primera pregunta del *doctor* es... per saber si el

malalt té gana ó no 'n té; aquest punt pe 'l xino es de capdal im ortancia.

Després li pren el pols; pera aixó hi posa 'ls cinch dits al trajecte de l'arteria radial.

Queda 's uns deu minuts en fondas meditacions.

Després díu ab tó de gravetat, el punt ahont trova la malura... y fent altres preguntas accesorias, pren ploma y paper. estenent'hi la recepta qu' ha de curar.

La dona, y promet tornar dins poch's dias.

En punt d' honoraris, no 'n cobra cap, pero 's desquita ab lo tant per cent que 'n percibeix sobres el preu dels medicaments, que li paga 'l apotecari.

Molts cops ell mateix es l' amo de la botiga.

Apart d' aixó, si el malalt se cura, li fan molts presents.

Hi han receptas que tenen mil ingredients diferents y 'ls propinan en forma de píndolas, ó be en ayguas bullidas, que se fan per las casas.

Aquets decuits son amargants, de molt mal gust, y d' olor repugnanta; 'ls prenen calents, que com di hém aquí: de calent en calent se pelan... y en prenen una tassa cada vegada.

Tocant á la farmacopea dels xinos, gastan substancies molt diferentas, extretas dels tres reynes.

Hi ha apotecaria xina, que data del sigle XVI, y qu' ha despatxat més de 28940 receptas que se guardan al arxíu.

Els metjes xinos, practican de molts anys, el masatge ab gran habilitat, l' acupuntura, la revulsió per medis d' agullas clavadas en determinadas regións del cos.

A copia d' experiencias y de prácticas, guiats per l' intuició y per naturals disposicions, arriuan á ser curand'ers de primer ordre, deixant parats als europeos que saben de medicina.

Tot lo esp'icat, afigúrinse que ho díu un d' aquells vanos xinos, qu' ara fan servey per treurers del dessorbre la calor.

CALIXTE PI Y XARAU

¿Per qué hi vaig venir?

¡Pobre home!

Voldria qu' algú 'm digués
perque Deu me portá al mon?..
on un mon per cert ahont
hi sobrem ja més de tres.

¿Que hi faig jo, per aburrirme
y tenir de viure ab fástich
aguantant cosas, com cástich
que no poden divertir-me?..

¡Tenir de tractar la gent,
la mes, de tant mala fé
que, no hi pots contar per ré;
que 't traheix continuament!

Els que 't diuen ser amichs,
als teus peus te segan l' herba;
fins Deu, sembla que 't conserva
per *pasto* dels enemichs.

Falsetat y traició
sols he vist durant ma vida,
¿y perquè?.. ¡sembla mentida!..
¿que li he fet á n' al mon jó?

¿Que li he fet, per molestarme
tot el mon sense pietat?..
¿es potser que m' ha trovat
massa noble per venjar-me?..

¿Protecció? may n' he trovada
(sense pérdrem per perfidia.)
Ja no sé si 'm te envidia,
ó rabia reconsagrada.

Lo que jo he donat á llum
pot molt bé no valgué un xavo,
ab franquesa, no m' alabo,
no la tinch eixa costum.

Pero si que 'm dona pena
que 'l pobre que fa un treball
esguerrat, hen prompte el mall
li caygui sobre l' esquena.

¡No hi há á n' el mon compassió
ni dalé per favorir!..
¿Perque pas no s' ha d' obrir
al qui trasca ab ilusió?..

Perxó 's que á mi 'm sab tant mal
l' haver nascut, per desgracia,
perque m' ha tocat la gracia
de Deu, qu' es *fenomenal*.

La pega m' ha fet adust,
ho confesso de tot cor,
qu' en un mon faltat d' amor
un hi viu contra 'l seu gust.

ABELARDO COMA

LA FLAUTA

A casa un músich, de criada,
la Filomena s' estava.

L' home la flauta tocava,
¡un deixat! Cada vegada

que l' havia de tocar,
habia de voltá una hora

molestant á sa senyora
per, ell, poguerla trobar.

Un dia se la deixá;
no se pas hont va deixarla
pro, á poch, la necessitá
y allavors, vinga buscarla.

No sabé hont l' hagué deixada;
en aquells moments pensá
en anarho á preguntá
á sa bonica criada.

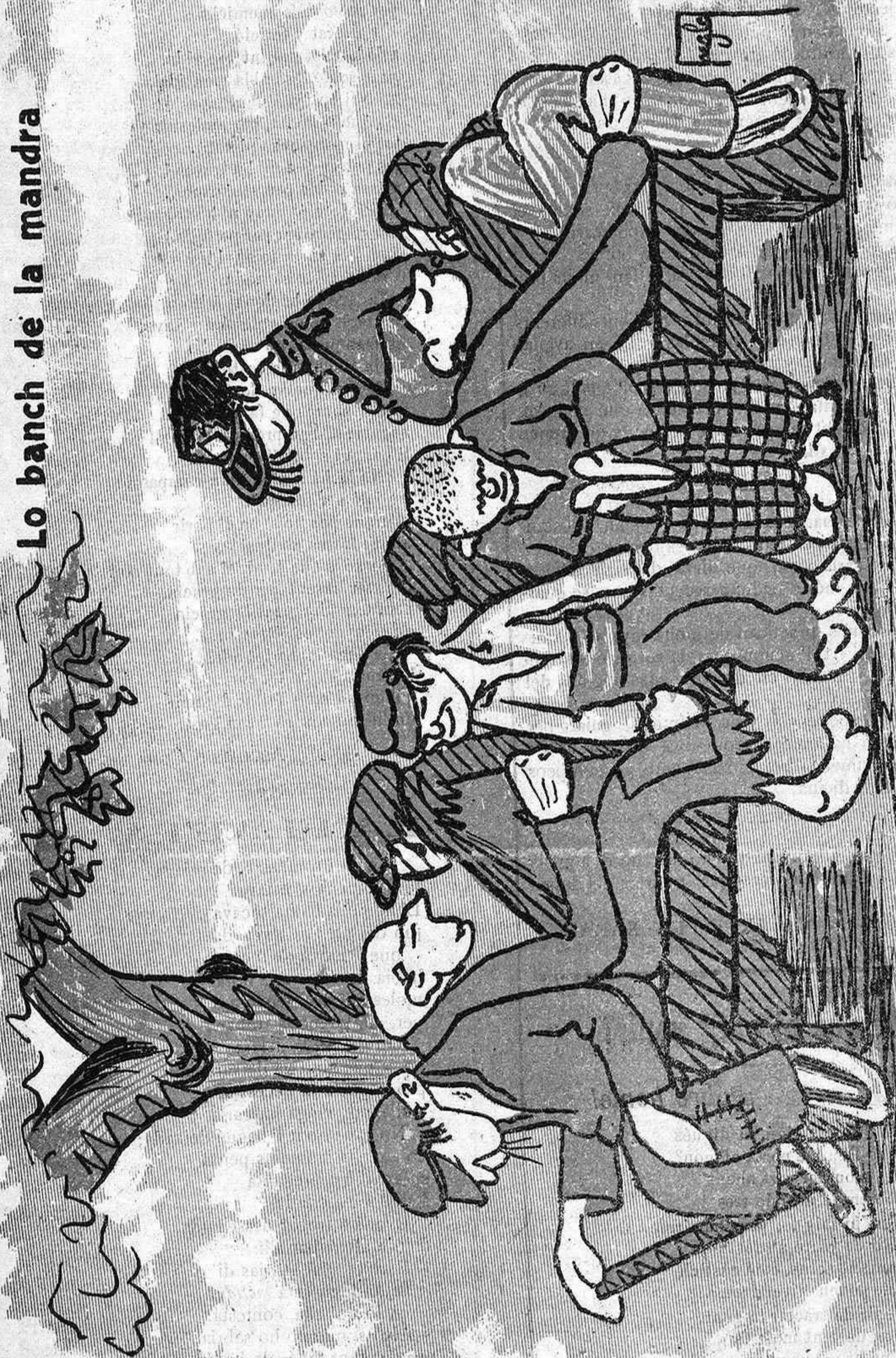
L' aná á trobar desseguida
dientli al arribar allí:

— Escolta, ¿'m sabrias di
la flauta hont está *metida*?.. —

A lo qu' ella, contestá:
— Aixó si que no ho sabria,
pro... si tant 'gués de buscá..
¡sembla que li trobaria!..

CARLES DE LAVIOLA

Lo banch de la mandra

Tots diuhen que sentne joves
no feya tanta calor...
cualquera tiempo pasado
fué mejor.

Nota d' estiu

(¿Qui es l' últim?)

Crits, sustos y enrabiadas
 per ompli 'l cantí á la font,
 y als cinch minuts l' aygua es tébia:
 ¡res, son cosas d' aquet mon!

¡Que rodi la bola!

— No hi ha més, D. Víctor: vosté m' ha d' ajudar en l' empresa que vuy dur á cap.

— Creume, Enrich: deixat de tonterías y follismes: la teva mare 'm va dir que si continuas seguint de la manera que ho fas, no creyentla ni aconsellante ab ella, diu que pensa desheretarte, passant la teva fortuna que t' ha de esdevenir avuy ó demá qu' ella acluqui 's parpres, á n' el teu germá petit, que 's un bon xicot y promet ésser un cap de casa, dels pochos que correrán.

— Be, be; deixis d' oracions y romances; la meva mare voldria tenirme cosit á las sevas faldillas, que no disfrutés de la vida, que 'm momifiqués ab el seu viure exótic y ensopit... Cal. No ho pensí pas, aixó D. Víctor, ni vosté ni ella, ni el meu germá, ni tota la parentela haguda y per haver, farán que jo no sigui el que vol disfrutar: el que vol viure rihent del mon y de lo que no es mon ¿ho entén?

— Prou, prou. Mes las conseqüencias també veig que te serán funestas. Ja saps que jo no haig de tenir cap interés en aconsellarte, Enrich, ni de dirte que fassis *aixó ni alló*, que á la fi tens vintinou anys, y el cervell ja es prou treballat pera comprendre lo que es bo y lo que es dolent.

— Ho crech; ja sab que dels amichs que hi profesat més íntima confiança, es vosté, perque hi vist que no era dels homes llensats al desordre ni al mal viure. D' altra part, yo vareig presentar-lo á la familia, perque unís ab ella amistat.

— Que me n' honro.

— Vosté apartat de las excitacions que sent la joventut, ha vist totas las malifetas, tots els mals actes, totas las mevas calaveradas.

— Prqu, y si no las hi vistas totas, molts m' han sigut explicadas per personas y amichs que 't coneixen de fa ya anys.

— Donchs be: no ignora que li he contat avants d' executarlas, molts accions y empresas atrevidas, com la de introduhirme á casa d' una casada y trovarhi en mala hora l' espós enfurismat, perseguir á una viuda, y empaytarme el fill d' ella revólver en ma, escala avall...

— Si, ja tinch referencias.

— Donchs, de cosas aixís, en tinch pera escriurer més novelas, que 'n Galdós ab els *Episodios Nacionales*.

— No ho dupto.

— ¡Que ha de duptar, si casi vosté ha sigut lo meu confessor, y el que si hagués escoltat, encare tindria las pestanyas tancadas.

— Ja tens rahó, en prova d' aixó, que tu dirás si may t' he deixat venir á casa, pera que no coneguesis la meva esposa y la meva filla.

— Ha sigut una crueldat aixó. ¿Se creu que no se refrénarme y respectar lo que es *vedado*?

— No m' en fiaría pas de tu. La nostra amistat va sagellarse en una tauleta de tresillo allá al café de Novetats; varem sortir d' allí els dos junts, tu per anar á casa d' una modista casada, y jo per anarmen á la redacció á fer la meva tasca.

— M' en recordo com si fos abir d' aixó.

Varem parlar de la vida, dels anys, de las bonas posicions, del vici y fins de las donas.

— ¡Que per cert vosté en sab un niu *tunante*!

— Al endemá ens tornarem á trovar al mateix lloch, á la mateixa taula y la ferem petar un llarch rato. Desd' el segón día, que 'ns ferem vers amichs: mes tú, portant sempre una vida arrossegada, sens régimen ni ordre, jo, en cambi, al revés; sia ja pels anys ó per las molts obligacions que á damunt meu m' aixafan.

— N' estich joyós de que sigui mon company: vosté sab, que si un altre m' hagués fet las sevas observacions y els seus renys, l' hauria engegat á la porra, pero de vosté, ho hi escoltat tot resignat y...

— Y no has fet res de lo que te he dit.

— Miri, avuy mateix D. Víctor, me las haig d' entendre ab una dona hermosa com un sol; d' uns ulls blaus y grossos, de cara petita y rodonxona.

— ¡Las tevas cabotías!..

— Ab un nasset petit aixís' ab una boqueta de cirera y ab dugas fileras de dents més blancas y petites, qu' un grapat de pinjonets pelats y tendres...

— Aboca... aboca...

— ¡Si n.º hi abocaré! Tindrè feyna, mes surtiré ab la meva.

— ¿Ja has pres be las midas pera no pendre mal? Mira que la Venus se 't pot tornar truja...

— No hi ha por. Segons va contarme la dona ahir, te un home, que deu ser son pare que es un verdader tanoca, ocupat á las sevas feynas — que deuhem ser de vigilant de vespre — apenas s' está cinch minuts á casa, cosa que favoreixerá la nostre pensada.

— ¿Qué haveu pensat?.. ¿Fugir á Russia?

— Hi ha guerra, A Suissa, si senyor á Suissa... ¿y no endevinaría ab qué ferém el viatge?

— Ab una vaca de Suissa mateix?

— No, senyor; ab automóvil.

— Deu t' el torni.

— No me 'l va enmantllevar pas. Lo que si que li dich, que... ¡Ay la teva mare, quan ho sápigal!

— Ja li enviaré una postal pera que no estigui ab ansia.

— ¿Y quan... la robas. á n' aquesta Venus?

— Avuy mateix, aquest vespre, vosté es l' única persona qu' está en autos, per lo que donada la seva honradesa, no tinch la més petita por, que 's descobreixi.

— Ves ab cuydado, pe 'l be que 't vuy Enrich; pensa que será llástima que 'l paretlet de cent mil duros, que la teva mare pensa donarte, els hakis de perdre aixís com aixís, home de Deu, no siguis tarambana.

— *Nada, nada*. Estich resolt á tot, y m' hi jugo el coll que tot anirá com una *xirxa* nova.

— Aixís ho desitjo. Et juro que de veras t' ho desitjo.

— Gracias: Aixís me despedeixo de vosté y no s' estranyi que hagi vingut á la redacció á molestarlo, com que ignorava el seu domicili...

— Vuy donartel, ja que has demostrat ésser molt confidencial y gens reservat per mi.

— Tot justament me 'l dona el día que sab que marxo... ¡Pillet... Es un' *aranya*.

— Carrer de Mercedes 112, Sant Gervasi. En una torre.

— Com... com díu? Carrer de...

— Mercedes 112, torre, Sant Gervasi,

- ¡Ay, ay, ay... No se qué m' agafa...
 - ¡Bo! ¿y are, Enrich, qué tens?
 - ¿Qu' es d'eu Lolita la seva noya?
 - Si, Dolores Font.
 - Ay, ay, ay... D. Victor... Si ho sapigués...
 - ¿Que? Parla, Cuyta...
 - La Font, aquesta Font, es la que...
 - ¿Qué?
 - ¡La qu' havia de venir ab l'automóvil á Suissa!

- ¡Descarat! Poca vergonya!! Pillo! Indecent! Murri!.. Arri allá!! Lladre!!.

—
 ¡Si ho sapigués el pobre D. Victor, que la dona qu' havia de venir á Suissa á veure si la llet d' allí es bona, es la seva mateixa dona!!! La senyora Teresa Badía!!!

EMILI GRAELLS CASTELLS

La bicicleta del novio

¡Estupaflauta!

Tres horas ha que l' espero
 ¡Mare de Deu, y quan tarda!
 es alló per tenir novio
 avuy es precis ser *cafre*
 Ahir mateix éll va dirme:
 «noya, 'm tens aqui, á las quatre
 montat ab la bicicleta
 puig tinch d' estrenar un traje
 que quan *amor meu* lo vegis
 vas á quedá *estupaflauta*»
 Y á pesar d' aixó ni ve,
 ni tal bicicleta passa,
 ni á n' el novio veig lo pel
 tot y ser las set tocadas.
 Tal vegada 'l 'vé plogut
 de que triga será causa;
 potsé 'l traje no te llest
 ¡son tan mentiders els *sastres!*
 El cas es que de mirar
 tinch la vista enterbolada
 y molt será que no rebí
 una *mormá* de la mare
 al enterarse que 'ls plats
 encara en l' ayguera jauhen.
 Me 'n vaig á ficar adins...
 ¡que veig: ¿qu' es alló que baixa?
 una bicicleta y ¿es ell?
 si la vista no m' enganya.
 ¡Renoy y que ve mudat!
 sembla que surt de las capsas?
 ¡hi com ne gronxa lo cos
 mirant d' una part al altre!
 ¡lo ratolí del meu cor
 com aixeca 'ls ulls enlayre!
 ¡Ay, ay, ay! Jesús, Deu meu!
 ¡quina gran esclaterada!
 ¡guayteu lo meu Federico
 de bigotis! ¡quina fatxa!
 ¡y quin traje s' ha posat!
 ¡quin esparréch á las calsas!
 ¡y com fuig avergonyit
 ab la qua entre las camas!
 Vaja fill per veure aixó
 son ben be mal empleadas
 las tres horas de plantón
 que he fet al balcó esperante
 si be 's vritat qu' he quedat
 com vas dir: ¡estupaflauta!

S. BRUGUÉS

AMOROSA

A la filla d' un impresó

Bellíssima y te adria mena:
 Vosté que es un *filet fi*,
 vosté qu' es una *estrelleta*
 tant hermosa, li haig de dir
 que son *cos* tant plé de gracias,
 que son *tipo* distint
 m' han fet *compondre* eixas *lletras*
 en las quals, *distribuint*
 y va el meu cor fet á *trossos*
 y un *paquet* d' ays sense fi.
 Y tot perque l' altre día
imposantsem me va dir
 que no vol que la segueixi;
tirantme en cara un brugit
 de *paraulas* injuriosas,
proba d' un despreci vil.
 Fins ¡ay! va atrevirse á dirme
 que perque la vinch seguint
 mereixo com mala cosa
 ser *llensat* á un *fondo* abím.
 Sort que jo tinch un *caracter*
 molt *centrat* dins de mon pit
 y veig que á vosté l' *imposan*
 los pardals del seu magí,
 sino *tirat* ja m' hauria
 del mar en un *fondo* abím,
 per no fer *papers* ridículs
 mirant sos *ulls* tant bonichs.
 Y prou, que jo de *Mixerva*
 no 'n soch devot gran ni xich,
 y 'm castigo de la *caixa*,
 se 'm *lliga* 'l cor y vinch trist.
 Mes acabaré advertintli
 que si segons vosté 'm diu
 me reixo perque la cerco
 la *impresió* del mal més trist,
 vosté, per més que m' agrada
 fentme somniar día y nit,
 se mereix una *galera*
 per lo molt que 'm fa patir.

RAMPILLS

Al fons del mar

¡Allí segueixo! Allí estich
 remullantme nit y día
 y al fons del mar, la *poesia*
 resulta més quan escrich.

—
 ¡Allí 'ls peixets ja 'm coneixen!
 las *Sirenas* 'm saludan
 y á ferme gosar m' ajudan
 puig de petóns 'm vesteixen!

—
 ¡Las petxinas 'm coronan
 ¡L' aygua salada 'm don vida!
 y al fons del mar ré es mentida
 puig tots sons sers vida donan!

—
 ¡Lo coral mos llabis besa!
 ¡Las onas me fan caricias
 y els llussets son mas delicias
 y la L'una per mi resa!

—
 Quants cops mirantla ne penso
 - qu' ets blanca! ¡que 'ts pura, no-
 ¡Més que *lluna* ets una joya! (ya!
 y besantla, sospirs llenso!

—
 ¡La sorra mons peus refresca!
 ¡Lo sol allí, hi es de més!
 Ab aixó si á tots vostés
 la mar blava un xich engresca.

—
 Allí que may rés fa nosa
 y may s' hi sent la calor
 trovaréu sempre d' humor
 á vostre amich

SANTIGOSA

Cantar bilingüe

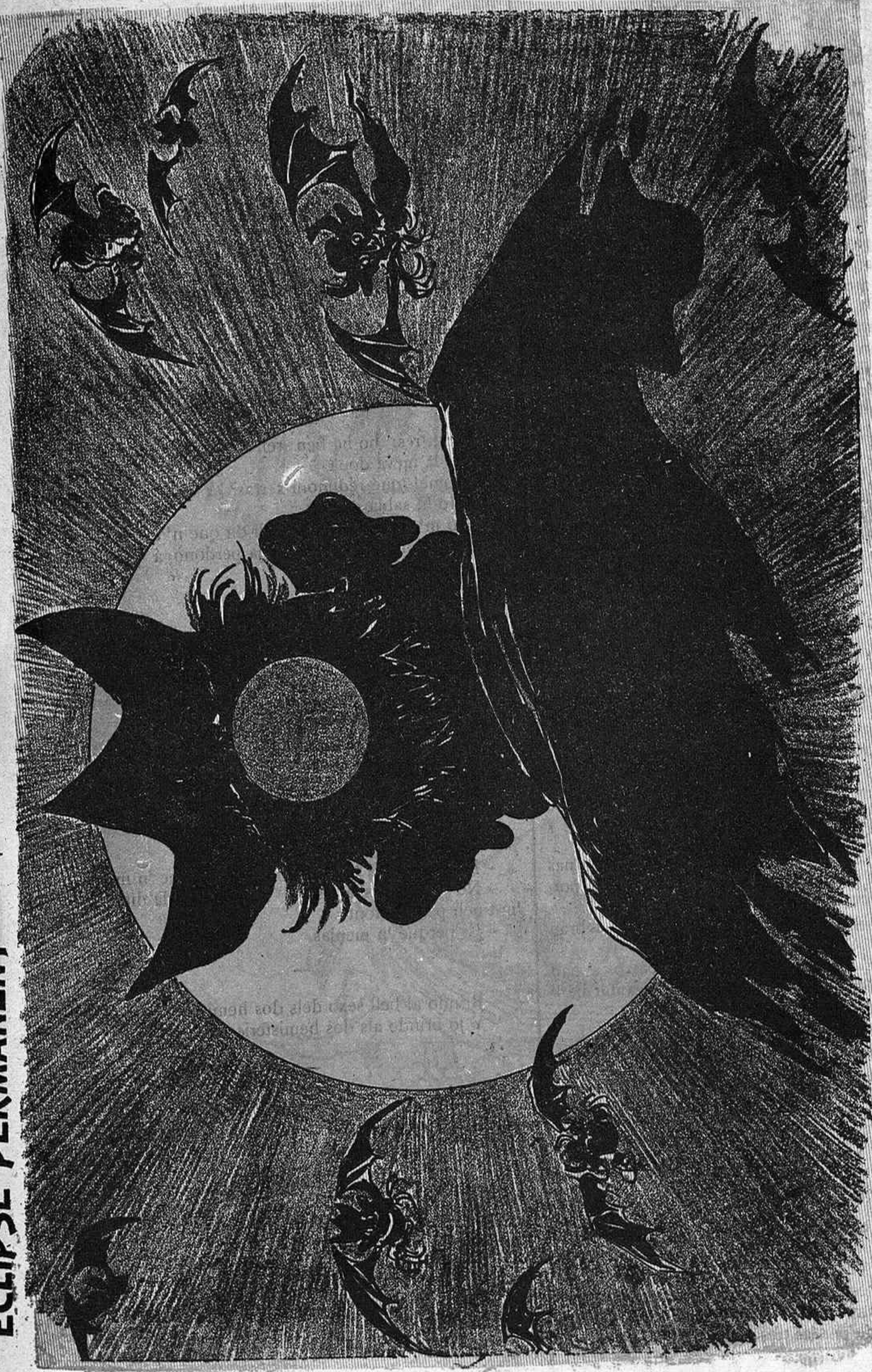
*Véa en tus ojos niña
 mis ensueños y esperanzas,
 y avuy com que tens mal d' ulls
 no hi veig res més que lleganyas.*

R.

Perquè 'ls atipí l' Arcalde
son molts els recomanats.
Els que ho son de real ordre
sempre tenen mals de cap.

ECLIPSE PERMANENT

El gran dia per Espanya
serà quan la Llibertat
ns 's vegi mes eclipsada
per las lunas clericals.

No 's pot pas tatxar de manca de cultura, lo espectacle *xich* d'aquest teatro, perque 'ns en hem emparat de molt mes grollers... malgrat l'opinió d'algun *Noticiero* que bada, sempre que li convé.

Lo que 's trova aquí, molta alegria, gran vellugadissa, y una tiple tan aixerida com la Julia Fons, que fa sos papers á conciencia de actriu de bona mena, que canta, declama... y balla, obrint sas camas de fins contorns, que 'ns hem de creurer naturals y sens adobs de coté, un ángel de més de 30 graus.

En Bergés... la Julia Gómez... la Pinós... tots treballan d'ayre y bona fé, qu' es lo més convenient per fer bons conjunts.

Lo coro de senyoras, Deu n' hi dó... es de primera. Y tots incansables, repetint couplets fins *La Fornarina*.

Sols faltan obras novas... ¿quan sortiran?

TEATRO DEL BOSQUE

BARRI DE LA FONTANA — (GRACIA)

A la fi *Sansone y Dalila* per la Giudice y en Cardinali.

Es la nota brillanta de la setmana.

No cal parlar de l'obra de 'n Camilo Saint Saens, que ben coneguda la tenim tots; la música es potser massa fina per aquets andurrials, sobres-sorint 's chorals y ballables, que tenen l'ayre més popular y gayre bé espanyol.

La Giudice, de formas esculpturals, prou fa ganas de convertirnos en Samson... sobre tot als que ja portem 'ls cabells curts.

Ara com cantanta, li sentim tres veus... y 'n sobran duas.

Ni 'ls aguts s' han de xisclar... ni 'ls baixos s' han d' engolar y aquets defectes no li deixan cantar bé l' ópera que surt *mutilada*.

En Cardinali, molt *sfogato*... sort qu' es actor.

Tots molt distrets... fora l' orquesta, que porta ab timó en Vehils.

L' *Africana* sembla d' en Cherubini... hi há de tot menos l' ópera... alló es matar, no pas cantar una partitura...

TIVOLI

CONCERTS D' EUTERPE

Pera diumenge pròxim día 20 del corrent, la llorjada Societat Coral *Euterpe* prepara altre de sos notables concerts ab un programa sumament notable, ja que 'n forman l' estreno de *L' orfa*, composició coral original del mestre de la secció infantil D. Valenti Jimenez y cantada per las tres seccions de la Societat;

altre estreno també y es lo de la romansa pera cant y piano, lletra y música de Abelardo Coma titulada *Enamorament*, la que será cantada per lo tenor senyor Cortada

Figuran además la *Serenata* de Mozart y repetició de *A la guitarra de Clavé*, *La filadora* y *L' herba del amor*, composicions del director de la Societat senyor Goberna y que tan extraordinari éxit han tingut en los anteriors concerts.

Ab tant escullit programa, es de esperar se veurá sumament concorregut.

UN COMICH RETIRAT

DE COP Y VOLTA

— Res; res: ho he ben reflexionat y li perdono la mort de la méva dona.

— Home! ¿qué redimoni xerras? ¿Y qui te la vá matar?.. No 'n sabia pas res...

— No m' enténs, animal: vull dir que n' estich tant content y satisfet d' ella que ja perdono á qui me la tregui del mon.

— ¿Que diu de nou 'l senyor rector?

— De nou, res; ja sabéu que jo sempre dich... la missa á las 7.

— Déixa 'm un duro

— No puch

— Home! No 't demano pas gran cosa...

— Home! Per' xó que no val la pena.

— El formatje fá tornar tonto á n' el que 'n menja.

— No diguis disbarats! Jo 'n menjo cada dia y no 'm tinch pas per tonto.

— Es perquè 'n menjas.

— Brindo al bell sexo dels dos hemisferis.

— Y jo brindo als dos hemisferis del bell sexo.

— Té molta *xispa* aquet jove. ¿Oy tú?

— Ja ho crech. ¿Com que casi sempre está borratxol!

— Dispesera: ¿sab que aquet llit es molt du y fins sembla que hi han punxas?

— Donchs, sápig que hi han dos matalassos de plumas.

— Aixís s' esplica: deuen ser plumas d' escriure.

Recopilats per PEPET DEL CARRIL

Cosas

Ell, vinga mirá á la filla,
y al mateix temps suspirá...
pero la mare, qu' es verda,
pensa: 'l pogués conquistá.

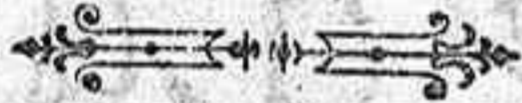

Mirant si veu... 'ls enagus
d' aquesta hermosa beldat,
al *badar* sols una mica
lo cap li deixan *badat*.

¡PLANY!

¡Recorts de uns temps felissos,
fugiu, res vull pensar!
¿Que n' entreuré, digaume,
si ja no hi pueh tornar?
Amichs de ma infantesa;
¿perque en confós tropell,
veníu á t' tas horas,
creuhant per suau cervell?
Vespradas deliciosas
del rialler istiu;
fresquetas matinadas;
frisós murmull del riu;
capvespres que ab m' aymía
volíam conservar ..
¿perque veniu, digaume,
mon cor á atormentar?
¡Fugiu; fugiu depressa!
si avants mon cor esplay
tenía per vosaltres,
se n' es tornat esglay.
No vull de cap manera,
pensar en res d' aixó.
¡Ja es tart! Ja no soch jove
¡Ja 's gela lo meu cor!

JOSEPH VILÁ ORTONOBES

Al volgut amich, Antón Sans

En ton casament

Un de més dins de la colla;
t' has casat, á fe que 'm plau
has caygut de cap á l' olla,
com es cosa que 'ns atrau
volejant cerquém sas galas
com la papallona el llum
y sens dars compte sas alas
s' evaporan com el fum.
Així mateix, no altra cosa,
son las cosas d' aquet mon
tothom arribarhi 's proposa
al casori, amich Antón.
Aixó es una lotería
plena de sorts desiguals,
de la inmensa majoría
que hi han jugat dels mortals
no 'ls ha tocat la fortuna
qu' es té en la primera sort;
entre cent mil sols n' hi ha una
¿no 't toca? Feste conhort.
Pero n' hi han de mitjanas,
de petites en excés,
dels que 's quedan ab las ganas
aquestos abundan més
Com l' amor es passatgera
passat la lluna de mel
ve ja la ilusió postrera
y com lo fum se 'n va al cel.
Y d' aquí que 'ls rutinaris
el divorci amanyagant
no veuen ple de calvaris
hont la creu hi van pujant
y bojós sense alegría
son cor es una fornal
sens veure una lotería
igual que la de Nadal.

RAMONET DEL CAFÉ

Tant sols la vista y l' oïdo, tenen impresions d' ordres artístichs.

Aixís ho diu, lo crítich, Monsieur Combarieu...

Lo transit de lo senzill á lo més complicat, es estat la lley de l' evolució musical.

L' escala, es obra de sigles y sigles.

Lo mateix es 'l color: als comensaments l' home sols distingueix clar y fosch; 'ls diferents graus de l' intensitat lluminosa... molt més que sa qualitat.

No 's parla per res del color blau, ni á la Biblia, ni al Corán, ni als poemas Homérichs.

Lo vermell y lo groch, son las primeras diferenciacions notadas.

Avuy en día 'l colorista de professió, disposa d' una gama de tant recurs, com 'l músich sinfonista.

La fàbrica pontifical del Vaticá á Roma, qu' es l' establiment més ben montat de mosaichs qu' existeix... gasta 28.000 pedras de matisos diferents, tots escalats.

Vetaquí com nota de curiositat 'ls fonaments de la formació de l' estat de Babilonia.

L' any 555 avants de l' era Cristiana, 'l rey de Babilonia, Nabunaid, ja havia fet investigacions arqueológicas.

Son fill Belcazar... que s' anomena al llibre de 'n Daniel, va proseguir tals exploracions.

D' una investigació á la ciutat de Sippor, en Nabunaid va desenterrar 'ls fonaments del temple del Deu del Sol, anomenat *Schamasch*.

Com diuen las informacions d' aquest rey, 'ls fonaments d' aquest edifici, 'n foren construïts 3750 anys avants de la vinguda del Cristo.

Hi havia donchs, un poble civilisat, 5000 anys avants de la nostra era comptant.

La vaga dels miners de Westfalia, qu' han sostingut 200.000 treballadors ha durat un mes... sens que la policia, ni la tropa, hi hagi tingut res que fer... y sens que la llibertat dels *esquirols* s' hagi per res atropellat, ni ab la mes petita amenassa.

Aixó mostra al mon, qu' una vaga, no es sempre una rebelió que 's mereixi castigar, com alguns voldrian; sinó un medi de negociacions entre 'l capitalista y 'l treballador.

Res més que 'l tracte del comprador y 'l venedor.

Fa uns trent' anys, qu' hi havia una capelleta pe 'ls voltants de Petersbourg, á la voreta del camí que 'n va cap á la fàbrica de porcellanas de l' emperador de Russia.

La capelleta, guardada pe 'ls frares... tenia als peus d' una imatge pobre, una capseta. ensenyant uns pochs rubles.

Una nit, van assaltar la capella, 'ls bandolers, que van robar.

De la destrucció, sols 'n va quedar la serpent dels peus de la Verge Santa, ab tres ó quatre pessas de mitx-kopec y d' un quart.

L' icon, fou proclamat miraculós... y sant.

Els monjos, que 's van quedar mes pobres del qu' eran avants, van tenir prou manyas, per alsar una iglesia nova, rica, que valia ben cert una millonada...

Fins 'ls bandolers, habian eixit trampats de la treta dels frares, perque 'l tresor era amagat, pe 'ls ulls... dins del cap y 'l cos del serpent..

Que per' aixó, l' habian consagrat miraculós.

¡Feuli un nus á la qua'

Els frares... per tot arreu son uns.

Pe 'ls Boulevards y Cafés de Paris, va demanant un franch per poguer dinar, en Paulus... aquell cantant, creador de las cansonetas que fa deu llustres van encantar, no sols als francesos, sino á tot lo mon que van recorre per boca dels *coupletistas* de concerts y *musichs-hall*.

En Paulus va trovar una cosa nova, moderna, engrescadora... frapant; va criar un genre y 'l va exportar per tot lo mon, logrant una fortuna en sas mans... y 'l dictat d' home aixirit y llest.

Aquest autor-cómich, tot del tros, fou ferm nacionalista, potser per propia conveniencia; y va fer mes ell sol per en Boulanger, ab la cansó popular que cantava als *Ambassadeurs* *En revenant de la revue*, que no pas tots els nacionalistas de la Fransa plegats.

Els més fermes puntals del general Boulanger, van ser: el caball negre, en Paulus y la *querida* que li va inmolat la existencia.

¡Fou una turbonada pasatgera, de la que 'n resta l' artista infelís demanant per almoina, 'l ser reclós cap á sas vellesas al Refugi Rossini!

Com las desgracias may venen totas solas, ell, qu' havia triumfat per tot arreu, ara n' es rebutxat del assil; perque per poguers' hi enquibir, s' ha d' haver cantat ó tocat en teatre subvencionat, com l' Opera Cómica ó la gran Opera, temples ahont en Rossini havia donat sas obras.

En Paulus havia guanyat més d' un milló, y pe 'ls comptes qu' ell mateix treu, ha donat de ganancials á l' asistencia pública de Paris, més de 400.000 franchs.

Lo seu guany cantant, no baixava de 100 franchs diaris y l' estel ha brillejat més de 20 anys.

Com que 's feya d' editor de las sevas propias obras, la venda y drets li donavan anyalment un altre cabal.

Després de tanta sort, tot li ha sortit malament, empresas de teatros, concerts y fins negoci de *barrets*.

¡Res, els sous del *sacristan*, cantant venen y cantant se 'n van!..

L' estadística oficial del ram de contribucions 'ns propina materia per una campanada de LA TOMASA... quin resó aixordará tot' Espanya.

No necessita oli, com aquella mena de peixos bons que ja se 'l portan. . y prou preámbuls.

Tenen á Madrid:

1471 tabernas.

800 bunyolerias.

1000 puestos y botigas d' ayguardent y licors, desde 'l *Chinchou* que recrema las entranyas, fins al fi *Cognac*, qu' enterboleix 'l cap dels senyorets de l' aygua-lifa.

Comptan en altre ram.

200 prestamistas ó casas d' empenyos, l' industria més important de la Cort.

150 revenedors dels bitllets y localitats dels teatros.

Per arts y oficis... sols hi hán 2000 contribuyents per tot Madrid.

275 agents de negocis, la meytat dels de per tot' Espanya; son també matriculats al punt culminant de l' intelectualitat oficial de la monarquia.

Podém comptars' per tota l' Iberia:

32.000 tabernas.

150 botigas de vendrer ganivets, punyals y armas.. totas eynas per fer mal; sent de notar que, Barcelona y Bilbao, es ahont n' hi han menos.

No comptém pas 'ls esmolets, que son *inofensius*.

Sols hi han:

70 salons per *lectura*... y:

470 establiments d' ensenyansa.

Al bescambi 's trovan:

2220 salas per jochs.

280 per balls.

¡513 plassas de toros!.. ¡horror!.. Mes ara vé la plaga mes grossa de totas... 'l cranch que 's xucla més sanch y que te 'l veri mes empestat:

Son matriculats, exercint de tals

5927 advocats.

1010 escribants.

1587 notaris.

1570 secretaris dels jutjats, qu' entre tots fan més mal que la peste bubónica.

Per acabar de matar 'ls qu' están bons... y malalts, son: 9384 metxes.

Els contribuyents per professions judiciales 13574, quasi la meytat dels que 's guanyan la vida en arts y oficis, que son entre tots 64.000.

Si han llegit aixó... aguantintse, que poden caurer en basca.

Fa pòchs dias tocava á morts la Tomasa... la de la Seu. Al remor de la *tocaya*, tots esverats vam correr per agafar 'l nostre batall y repicar també...

Mes... no 'ns cal... no s' ho mereixia, y vam callar.

Nosaltres no repiquém per causa fútil.

Eran 'ls funerals de 'n Fernandez Villaverde, que van cantar de mala gana 'ls canonges y chantres de la catedral... mitx á las foscas, que no hi havia quartos per cera y á la sordina... perque 'ls *mónichs* no arribavan per músicas.

¡Aixís son las cosas del mon!

Jan, quan dona, es bon Jan... quan ja no pot donar: cap al sol qu' escalfi més.

¡Ni menos 'ls oficials van pendrers la pena d' anarhi!

Y l' home tenia partit... quan era president dels ministres y repartía sopa boba...

Sotmoguts pe 'l més viu dolor, doném comptes de la mort d' en Emili Vilanova... no pas un dels primers, sino qu' el mellor sens disputa dels sayneters catalans.

Fou en Vilanova, un quientista de potencia, narrador fidel de las costums vellas barceloninas, que retratava ab la fidelitat d' una cambra fotogràfica.

Abocat á sos particulars negocis, en Vilanova escrigué mes per gust artístich que per ofici... mes per vocació que per necessitat.

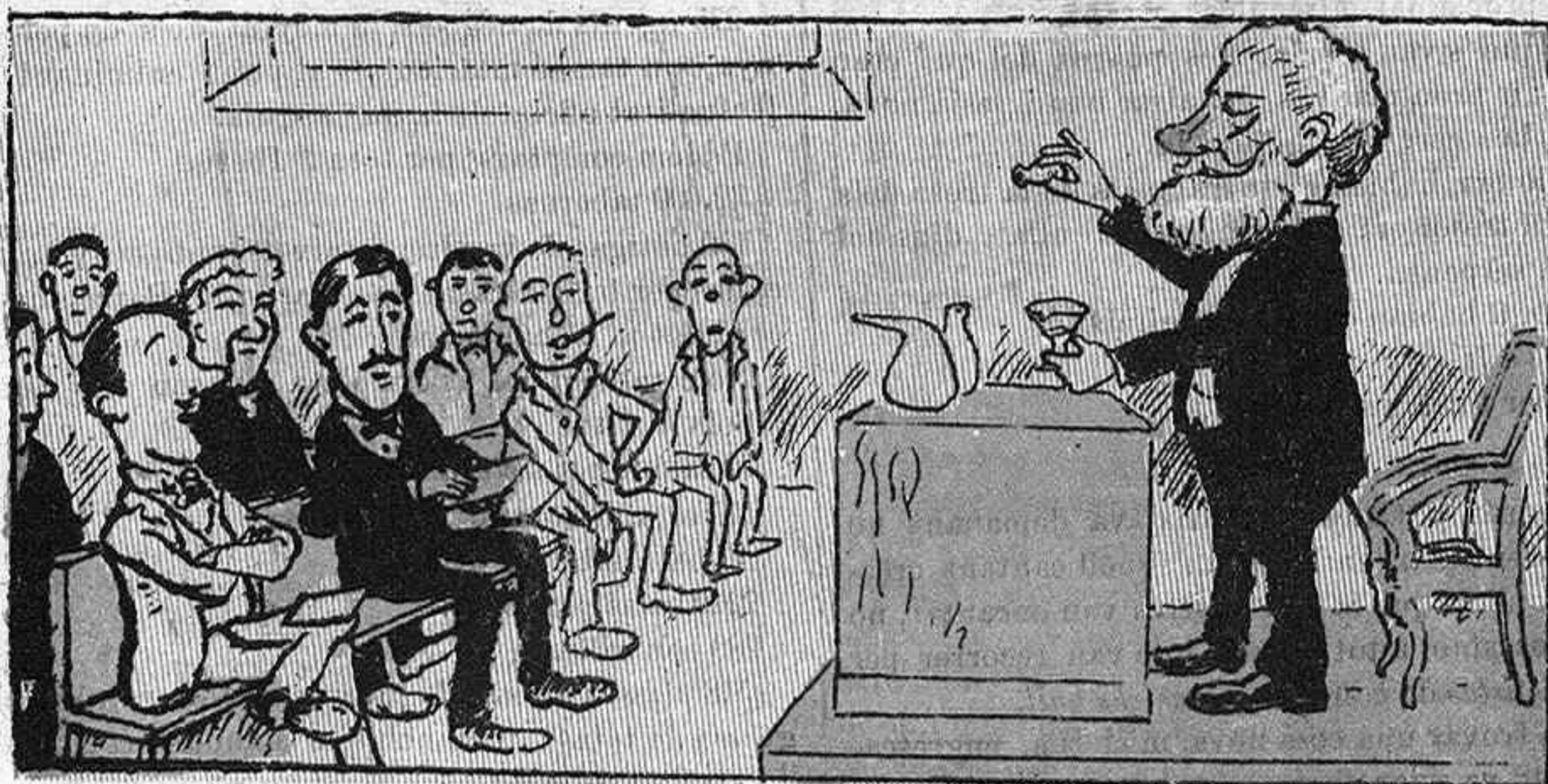
Y aixís sos escrits, tenen la flayre mes artística y més sanitosa.

Un altre dia 'n parlarem més llargament, que s' ho mereix en Emili Vilanova.

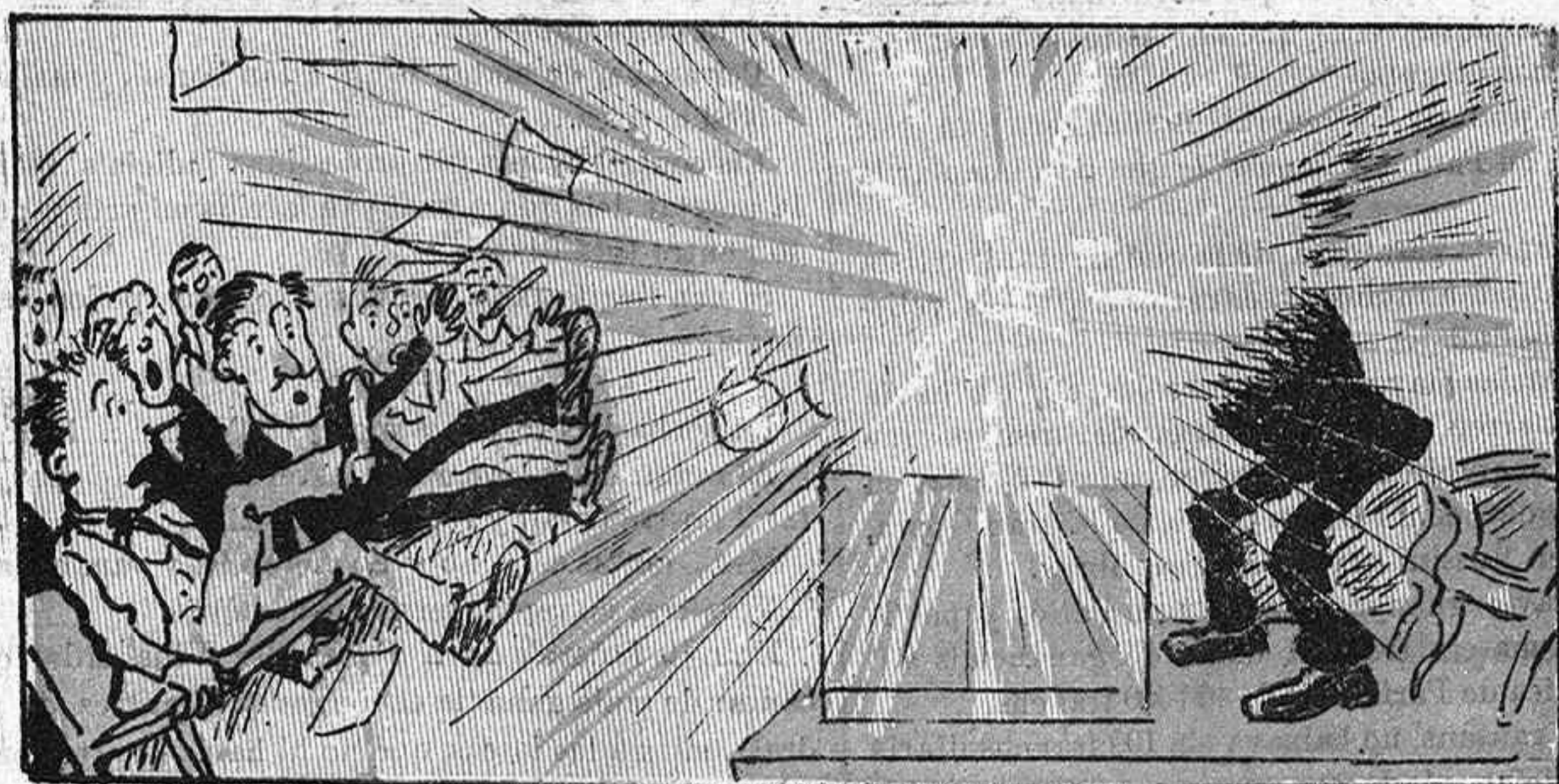
Avuy emocionats pe 'l plany... fém no més quatre ratllas... pe 'l recot del gran mestre en Vilanova.

Litografia Barcelonesa. — Sant Ramon, 6

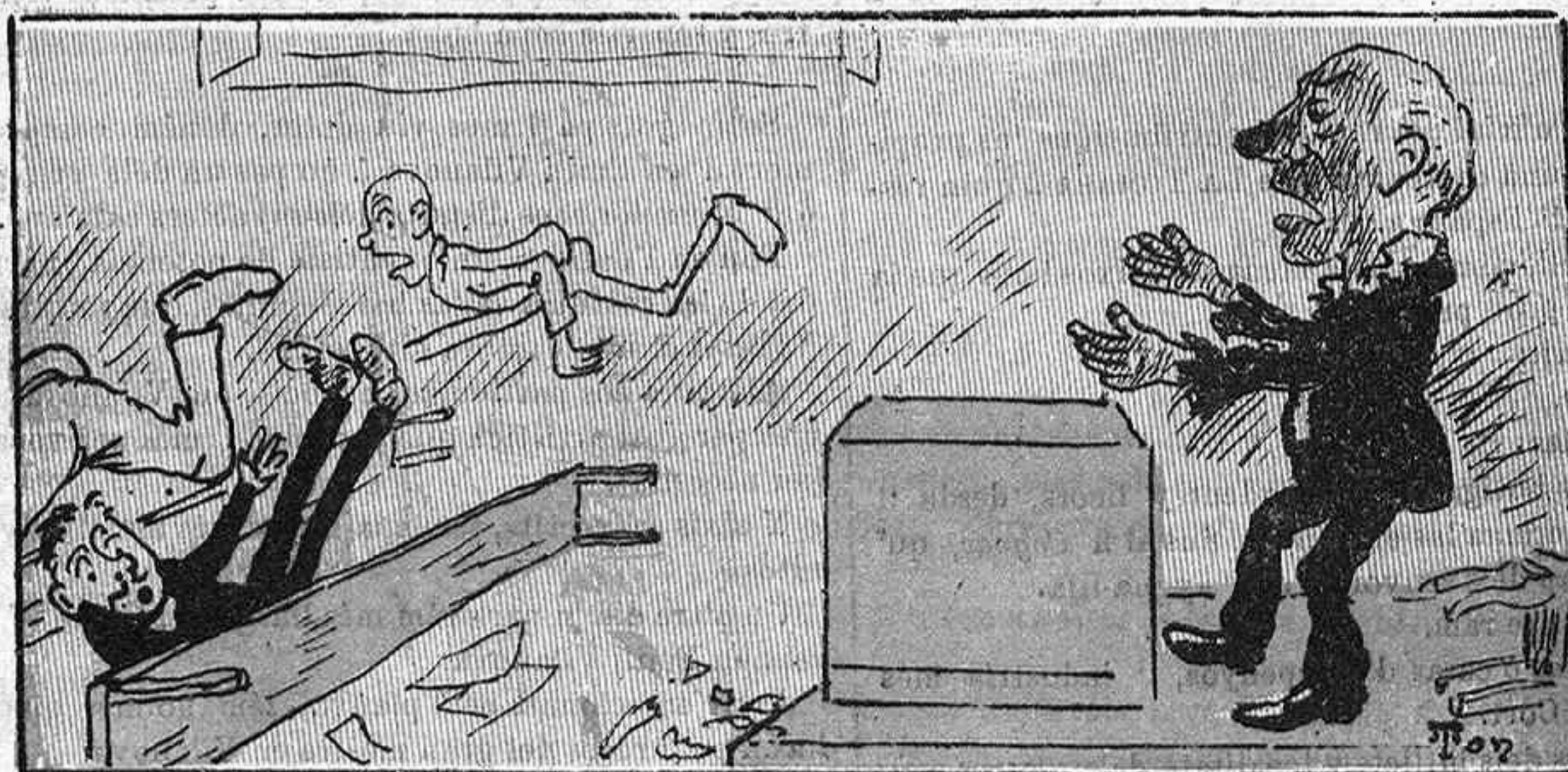
A la classe de química

Eix líquit - nó es ilusori -
es un gran depilatori.

Per lográ un bon resultat
ha de ser ben remenat.

Y luego ¡valgam lo cel!
t' afayta á pel y repel.